

სემსუალური უფლებები!

გზამკვლევი

ოჯახის დაგეგმვის

საერთაშორისო ფედერაციის დეკლარაცია

პრეამბულა

IPPF - ოჯახის დაგეგმვის საერთაშორისო ფედერაცია მიზნად ისახავს ადამიანის უფლებების დაცვის ხელშეწყობას ყველასთვის. IPPF აცნობიერებს და დარწმუნებულია, რომ სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის უფლებების მნიშვნელოვან ნაწილს. აქედან გამომდინარე, IPPF მიიჩნევს, რომ სექსუალური უფლებების ქონა განამტკიცებს ყოველი ადამიანის თავისუფლებას, თანასწორობასა და ღირსებას.

IPPF დეკლარაცია გამომდინარეობს ისეთი საერთაშორისო შეთანხმებებიდან, როგორებიცაა გაეროს კონვენციები.

1. IPPF აღიარებს ადამიანის ცხოვრებაში სექსუალობის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას.
2. IPPF მხარს უჭერს ხედვას, რომელიც მიზნად ისახავს დაიცვას თითოეული ადამიანის სექსუალური ავტონომია და ხელს უწყობს სექსუალური ჯანმრთელობისა და უფლებების რეალიზებას ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.
3. IPPF-ს ჯერა, რომ მნიშვნელოვანია შეიქმნას ანგარიშვალდებული სტრუქტურები, და მთავრობებმა შეიმუშავონ ისეთი პოლიტიკის დოკუმენტები და კანონმდებლობა, სადაც გათვალისწინებული, მხარდაჭერილი და დაცული იქნება თითოეული ადამიანის უფლებები.

ზოგადი პრინციპები

პრინციპი 1

სექსუალობა ადამიანის მნიშვნელოვანი ნაწილია და ის თავად გადანაცვებს იყოს სქესობრივად აქტიური თუ არა.

იყო ჯანმრთელი და გქონდეს თავისუფლად გამოხატვის შესაძლებლობა, ცენტრალურ როლს თამაშობს ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და პოლიტიკური სფეროების განვითარების შესაძლებლობაში.

პრინციპი 2

18 წლამდე პირების სექსუალური უფლებების დაცვა გარკვეულ შემთხვევებში განსხვავებული მიდგომებს საჭიროებს. სექსუალური უფლებების რეალიზებისას აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ 18 წლამდე პირთა საუკეთესო ინტერესები და ვადიაროთ მათი გადანაცვეტილების მიღების უფლება.

პრინციპი 3

IPPF დარწმუნებულია, რომ ადამიანის უფლებების დაცვისა და ხელშეწყობის საფუძველს ანტიდისკრიმინაციული მიდგომები წარმოადგენს. ეს ნიშნავს, რომ დაუშვებელია ნებისმიერი ადამიანის მიმართ განსხვავებული თუ არათანაბარი მოპყრობა მისი გენდერული იდენტობის, სექსუალობის, სქესის, ასაკის თუ სხვა ნიშნის გათვალისწინებით.

პრინციპი 4

ადამიანებს უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა ისარგებლონ თავიანთი სექსუალობით და იყვნენ თავისუფლები რეპროდუქციასთან დაკავშირებული გადანაცვეტილებების მიღებისას.

პრინციპი 5

ყოველ ადამიანს აქვს უფლება, იყოს დაცული ყოველგვარი ზიანისგან. თვრამეტ წლამდე პირები განსაკუთრებული ზომებით უნდა იყვნენ დაცულნი ყოველგვარი ექსპულატაციისაგან.

პრინციპი 6

სექსუალური უფლებების შეზღუდვა მხოლოდ კანონით არის შესაძლებელი, რათა დაცული იქნეს საყოველთაოდ აღიარებული

ადამინის უფლებები და თავისუფლება. ადამიანის მიერ მისი სექსუალობის გამოხატვის თავისუფლება შესაძლებელია შეიზღუდოს მხოლოდ კანონის წესით ისეთ შემთხვევებში, როგორებიცაა:

1. სხვისი თავისუფლებების დაცვა და პატივისცემა;
2. საყოველთაო კეთილდღეობის უზრუნველყოფა დემოკრატიულ საზოგადოებაში;
3. საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვა;

ყოველგვარი შეზღუდვა უნდა იყოს ლეგიტიმური, დასაბუთებული და აუცილებელი, ყოველგვარი დისკრიმინაციული მოტივების გარეშე.

პრინციპი 7

სახელმწიფოებს აქვთ ვალდებულება დაიცვან და პატივი სცენ ადამიანთა სექსუალურ უფლებებს და უზრუნველყონ ამ უფლებებით თავისუფლად სარგებლობის შესაძლებლობა ყველასთვის.

სექსუალური უფლებები არის ადამიანის თავისუფლების, თანასწორობის და ინდივიდუალობის განუყოფელი ნაწილი

მუხლი 1.

თანასწორობის უფლება, კანონის წინაშე თანასწორობა და უფლება იყო თავისუფალი დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან სქესის, გენდერული იდენტობისა თუ სექსუალობის ნიადაგზე

- ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი და მათი უფლებები თანაბრად უნდა იყოს დაცული ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.
- ყველა ადამიანს უნდა მიენიჭოს ყველა უფლება, ყოველგვარი გამონაკლისის გარეშე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, უნდა მიეცეს შესაძლებლობა, თავად გააკეთოს არჩევანი და მიიღოს გადაწყვეტილება საკუთარ ცხოვრებასთან დაკავშირებით.

მუხლი 2.

მონაწილეობის უფლება, სქესის, სექსუალობის თუ გენდერული იდენტობის მიუხედავად

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, იცხოვროს ისეთ გარემოში, რომელშიც შესაძლებელია აქტიური, თავისუფალი და არსებითი მონაწილეობა ნებისმიერ სფეროში.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, შეეძლოს ზეგავლენის მოხდენა ისეთ საკითხებთან დაკავშირებულ გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც უშუალოდ მოქმედებს მის კეთილდღეობაზე.
- ახალგაზრდებს უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა აქტიური როლი ითამაშონ საზოგადოებრივი (სოციალური) დამოკიდებულებების შეცვლაში.
- ყველას, გამონაკლისის გარეშე, უნდა შეეძლოს მონაწილეობის მიღება საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში.
- იმისათვის რომ უზრუნველყოთ სრული ჩართულობა, ყველას

გამონაკლისის გარეშე, უნდა ჰქონდეს გაადგილების უფლებით სარგებლობის შესაძლებლობა, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის გარეთ.

მუხლი 3.

სიცოცხლის, თავისუფლების, დაცვისა და ხელშეუხებლობის უფლებები

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს – სიცოცხლის, თავისუფლების უფლება, უფლება არ დაექვემდებაროს წამებას, არაადამიანურ და ღირსების შემლახავ მოპყრობას. ეს, ასევე მოიცავს ყოველი ადამიანის უფლებას, ისარგებლოს თავისი სექსუალობით ყოველგვარი ძალადობისა თუ იძულების გარეშე.
- დაუშვებელია ადამიანებისათვის ზიანის მიყენება ან მათი სიცოცხლისთვის საფრთხის შექმნა იმისათვის, რომ დაცული იქნას ამა თუ იმ ოჯახის თუ საზოგადოების რეპუტაცია ან ღირსება.
- დაუშვებელია ადამიანისთვის ზიანის მიყენება ან მისი სიცოცხლისთვის საფრთხის შექმნა მისი სექსუალური (სქესობრივი) ქცევის გამო.
- ქალების სამედიცინო მომსახურება არ უნდა ეფუძნებოდეს არავითარ სხვა მიზანს, გარდა მათი კეთილდღეობის უზრუნველყოფისა.
- არცერთი ქალი არ უნდა აიძულონ, იყოლიოს ან არ იყოლიოს შვილი/ები.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, იყოს საზიანო პრაქტიკებისა თუ ტრადიციებისგან თავისუფალი. (როგორებიცაა ქალთა გენიტალიების დასახიჩრება, ადრეული ან იძულებითი ქორწინება).
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, დაცული იყოს სექსუალური ძალადობისგან, ოჯახში თუ ოჯახს გარეთ.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, დაცული იყოს სტიგმაზე დაფუძნებული ძალადობის რისკისა და დისკრიმინაციისაგან, მისი სქესისა თუ სექსუალობის ნიადაგზე.

- დაუშვებელია ადამიანის თავისუფლების შეზღუდვა ვინმესთან შეთანხმებული სექსობრივი ურთიერთობის გამო, თუ კანონი პირდაპირ და სამართლიანად არ კრძალავს ასეთ ურთიერთობას.
- არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს ძალადობას, შეურაცხყოფას ან შევიწროებას მის სექსუალობასთან დაკავშირებული არჩევანის გამო.
- ყველა მიგრანტისათვის, გამონაკლისის გარეშე, ხელმისაწვდომი უნდა იყოს მათი სექსუალობისა თუ გენდერული იდენტობის ნიადაგზე განხორციელებული სხეულის დაზიანებისა და ძალადობისგან დაცვის შესაძლებლობები.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მოითხოვოს და ისარგებლოს თავშესაფრითა და დაცვით, თუ მას დევნიან მისი სექსუა-ლური ორიენტაციის ან აივ სტატუსის გამო.
- დაუშვებელია ამა თუ იმ ადამიანის დეპორტირება, თუ მას აქვს დასაბუთებული შიში იმისა, რომ მისი სექსუალობის ან აივ სტატუსის გამო შეიძლება ზიანი მიაყენონ.

მუხლი 4.

პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს პირად ცხოვრებაში თვითნებურ ჩარევას. პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სექსუალური დამოუკიდებლობით სარგებლობისათვის.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს სექსუალური დამოუკიდებლობის უფლება და უფლება, თავად მიიღოს გადაწყვეტილება საკუთარი სექსუალობის თაობაზე, სხვათა თვითნებური ჩარევის გარეშე.
- ყველას აქვს კონფიდენციალურობის უფლება, მისი სექსობრივი ჯანმრთელობის სერვისებთან და სამედიცინო ჩანაწერებთან მიმართებით. ყველას აქვს უფლება დაცული იყოს ინფორმაცია, მისი HIV სტატუსის შესახებ.

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, აკონტროლოს იმ ინფორმაციის გამჟღავნება, რომელიც ეხება მის არჩევანს და სხვა საკითხებს, რომლებიც დაკავშირებულია მის სექსუალობასთან.

მუხლი 5.

პერსონალური დამოუკიდებლობისა და კანონის წინაშე აღიარების უფლება

- ყველა ადამიანი, თანასწორია კანონის წინაშე და აქვს უფლება ისარგებლოს სექსუალური თავისუფლებით, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, დისკრიმინაციისაგან, ძალადობისაგან და ყოველგვარი იძულებისაგან თავისუფალ გარემოში, თავისუფლად მიიღოს გადანიშნული საკუთარი სქესობრივი პრაქტიკისა და ქცევის შესახებ.
- არავინ არ უნდა იქნას მიჩნეული დამნაშავედ მეთანხმებული სქესობრივი აქტის გამო, კანონით განსაზღვრული გამონაკლისი შემთხვევების გარდა.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, პატიმრობაში ყოფნისას, აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს ძალადობას თუ ნებისმიერი ხასიათის შევიწროებას.
- ყველა ადამიანი, გამონაკლისის გარეშე, დაცული უნდა იყოს ტრეფიკინგის საფრთხისგან.
- არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს სამედიცინო გამოკვლევას ან სამედიცინო პროცედურებს მისი ნების სანაღმდეგოდ, სექსუალური გამოხატვის, სექსუალური ორიენტაციის, სქესობრივი წარსულის ან ქცევის გამო.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, დაცული იყოს სამედიცინო პროცედურების იძულებით ჩატარებისაგან მისი გენდერული იდენტობის იურიდიული აღიარების მოთხოვნის გამო.
- ასევე, აქვს უფლება დაცული იყოს ყოველგვარი ბენოლისაგან მისი სქესის, ასაკის, გენდერის, გენდერული იდენტობის ან სექსუალური ორიენტაციის დაფარვის ან გამომჟღავნების გამო.

- არავის არ უნდა ეთქვას უარი პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების გაცემაზე, სადაც მითითებულია სქესი ან გენდერი და რომელიც ასახავს პირის მიერ შერჩეულ გენდერულ იდენტურობას.

მუხლი 6.

ფიქრის, აზრისა და გამოხატვის თავისუფლება; გაერთიანების უფლება

- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, საკუთარი სურვილისამებრ აქვს საკუთარი სექსუალობის გამოხატვის არჩევანი, ყოველგვარი თვითნებური ჩარევისა თუ დომინანტური კულტურული შეხედულებების გათვალისწინებული შეზღუდვების გარეშე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს ფიქრის, სინდისისა და რელიგიური რწმენის თავისუფლება, ბავშვების შესაძლებლობების განვითარების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს საკუთარი სექსუალობის განსაზღვრის უფლება, მისი სურვილების გამოხატვის შიშის გარეშე, სხვების უფლებების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს, განსაკუთრებით ქალებს, აქვთ საკუთარი თავის თავისუფლად გამოხატვის უფლება მათთვის სასურველი ნებისმიერი გზით, ყოველგვარი შეზღუდვების გარეშე.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მოითხოვოს, მიიღოს და სხვას გადასცეს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული ინფორმაცია, სხვათა უფლებების პატივისცემით და ბავშვთა შესაძლებლობების განვითარების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს სხვებთან მშვიდობიანი შეხვედრის, ურთიერთობისა და შეკრების უფლება. ეს მოიცავს ჯგუფებში გაერთიანებისა და მათი შექმნის უფლებას სხვა ადამიანებისათვის სექსუალური უფლებების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების მიზნით.

მუხლი 7.

ჯანმრთელობის დაცვისა და მეცნიერული პროგრესის მიღწევებით სარგებლობის უფლება

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ისარგებლოს ჯანდაცვის უმაღლესი სტანდარტებით.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, მოითხოვოს უსაფრთხო სქესობრივი კონტაქტი, არასასურველი ორსულობისა და სქესობრივი გზით გადამცემი დაავადებებით პრევენციის მიზნით.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მონაწილეობა მიიღოს იმ კანონების და პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავებაში, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საზოგადოებრივ ჯანდაცვასა და საზოგადოებაზე.
- ჯანდაცვის პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელებისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს მონყვლადი ჯგუფებისა და განსაკუთრებული საჭიროებების მქონე პირთა საჭიროებები.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს ჯანდაცვის მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ჯანდაცვის სერვის პროვაიდერები ამის წინააღმდეგები არიან.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს სექსუალური უფლებების შესახებ ინფორმაციისა და მეცნიერულად დადასტურებული კვლევების საფუძველზე, ჯანდაცვის საუკეთესო მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება.
- სექს მუშაკებს აქვთ უსაფრთხო სამუშაო პირობებისა და სამუშაო ადგილებზე უსაფრთხო სქესობრივი აქტის მოთხოვნის უფლება.
- შეიარაღებულ კონფლიქტში მყოფ ან იძულებით გადაადგილებულ პირებს უნდა შეეძლოთ სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის მომსახურებებით სარგებლობა.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისების გარეშე, აქვს უფლება ისარგებლოს სამედიცინო პროგრესით და სქესობრივ ჯანმრთელობასა და უფლებებზე ამ პროგრესის გავლენის შედეგებით.

მუხლი 8.

განათლებისა და ინფორმირებულობის უფლება

- ყველა ადამიანს, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, აქვს სრულყოფილი სექსუალური განათლებისა და ინფორმაციის მიღების უფლება. აღნიშნული უფლების რეალიზაცია თითოეულ ადამიანისთვის აუცილებელია პირად, საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ სივრცეში აქტიური მონაწილეობისათვის.
- ახალგაზრდებს აქვთ უფლება, მიიღონ ყოვლისმომცველი სექსუალური განათლება რათა გაძლიერდნენ და შეძლონ მიიღონ ინფორმირებული, პასუხისმგებლიანი გადანყვებილება საკუთარ სექსუალურ ჯანმრთელობაზე.
- ახალგაზრდობს აქვთ უფლება, გამოთქვან მოსაზრებები და მონაწილეობა მიიღონ სექსუალური განათლების და სექსუალობასთან დაკავშირებული პოლიტიკის შემუშავებაში.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება გამოიმუშაოს უნარ-ჩვევები, უფრო ძლიერი და თანასწორი ურთიერთობების მისაღწევად.
- ახალგაზრდებს აქვთ უფლება ხელი მიუწვდებოდეთ სექსუალობასთან, სექსუალურ ჯანმრთელობასა და უფლებებთან დაკავშირებულ ინფორმაციაზე.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება ხელი მიუწვდებოდეს ინფორმაციაზე (მისთვის გასაგებ ენაზე) ყველა მნიშვნელოვან საკითხზე რაც დაკავშირებულია მის სექსუალურ და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავად გადანყვითოს ვისთან, როდის და როგორ ექნება სქესობრივი ურთიერთობა.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ხელი მიუწვდებოდეს განათლებასა და ინფორმაციაზე, რათა ნებისმიერი გადანყვებილება, მისი სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის შესახებ, მიღებული იქნას სრული, თავისუფალი და ინფორმირებული თანხმობით.

მუხლი 9.

ქორწინების, ოჯახის შექმნისა და დაგეგმვის, შვილების ყოლის, შვილების ყოლის გზებისა და დროის არჩევნის უფლება

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავად გადანიშნოს ჰყავდეს თუ არა შვილი/ები.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად და სრული თანხმობით დაქორწინდეს ან, ჰქონდეს მისთვის სასურველი ურთიერთობა, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, ბავშვის შესაძლებლობების განვითარების გათვალისწინებით.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება აირჩიოს, დაქორწინდეს თუ არა, შექმნას და დაგეგმოს თუ არა ოჯახი, როდის იყოლოს შვილი/ები, თავისუფლად და პასუხისმგებლობის გრძობით გადანიშნოს მათი რაოდენობა. იცხოვროს ისეთ გარემოში, სადაც კანონი და პოლიტიკა აღიარებს ურთიერთობის ფორმების სხვადასხვაგვარობას.
- ყველა ადამიანს აქვს ინფორმაციის, განათლებისა და იმ საშუალებების ხელმისაწვდომობის უფლება, რომლებიც აუცილებელია შვილების ყოლა-არყოლის დროის, შვილების რაოდენობისა და მათ შორის ინტერვალების თაობაზე გადანიშნვების გაცნობიერებულად, თავისუფლად და პასუხისმგებლობით მიღებისათვის.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გააკეთოს თავისუფალი და შეგნებული არჩევანი, რეპროდუქციასა და ქორწინებასთან დაკავშირებით; მათ შორის, მას აქვს უფლება, მიიღოს გადანიშნვები ბიოლოგიური თუ არაბიოლოგიური შვილების ყოლა-არყოლის შესახებ. ასევე, მიიღოს ინფორმაცია ნაყოფიერების რეგულირების ყველა უსაფრთხო, ეფექტური, მისაღები და ხელმისაწვდომი მეთოდების, რეპროდუქციული ტექნოლოგიებისა და მკურნალობის შესახებ;
- ყველა ადამიანს აქვს, რეპროდუქციასთან, უშვილობასა და ორსულობის შეწყვეტასთან დაკავშირებული საკონსულტაციო და სხვა მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება, ოჯახური მდგომარეობის მიუხედავად, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, ბავშვების შესაძლებლობების განვითარების გათვალისწინებით.

- ყველა ქალს აქვს უფლება, მიიღოს რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვისთვის, უსაფრთხო დედობისა და უსაფრთხო აბორტისათვის, ხელმისაწვდომი, მისაღები და გამოსადეგი ინფორმაცია, განათლება და მომსახურება.

მუხლი 10.

ანგარიშვალდებულებისა და კომპენსაციის (სასამართლო დაცვის საშუალებების) უფლება

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, დაცული იყოს შესაბამისი ორგანოს მიერ ადექვატური ფორმით და ხელი მიუწვდებოდეს შესაბამისი დაცვის მექანიზმებზე. ეს მოიცავს სექსუალური უფლებების განხორციელების მონიტორინგს და სექსუალური უფლებების დარღვევის შემთვევაში შესაბამისი რეაგირების საშუალებების ხელმისაწვდომობას.
- სახელმწიფოები ანგარიშვალდებულნი უნდა იყვნენ, თუ როგორ ახორციელებენ და უზრუნველყოფენ სექსუალური უფლებების რელიაზების შესაძლებლობებს.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, შეიარაღებული კონფლიქტის დროს, უნდა ჰქონდეს ეფექტური მონიტორინგისა და სექსუალური თუ გენდერული ძალადობის შემთხვევაში დარღვეული უფლების აღდგენის და საკუთარი უფლებების სამართლებრივი გზით დაცვის შესაძლებლობა.
- ყველა ადამიანისათვის, გამონაკლისის გარეშე, ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ის ინფორმაცია, რომელიც მას დაეხმარება კომპენსაციის მოთხოვნაში მისი სექსუალური უფლებების დარღვევის შემთხვევაში.
- ყველა ადამიანს, გამონაკლისის გარეშე, აქვს უფლება, პასუხისმგებლობა დააკისროს ამა თუ იმ არასახელმწიფო პირებს მათ მიერ ჩადენილ ქმედებებზე, რომლებიც უარყოფით ზეგავლენას ახდენენ მის შესაძლებლობებზე, ისარგებლოს საკუთარი სექსუალური უფლებებით.
- სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ზომები, რათა მესამე მხარის მიერ არ მოხდეს მათი მოქალაქეების სექსუალური უფლებების ხელყოფა.

დასკვნა

სექსუალური უფლებები

IPPF დეკლარაცია გამიზნულია სექსუალური უფლებების IPPF პროგრამულ მიმართულებებსა და ადვოკაციაში ინტეგრირებისთვის. დამატებით ინფორმაციას მიღება დეკლარაციის შესახებ შესაძლებელია IPPF-ის რეგიონალურ ოფისებში.

მისამართი:

ასოციაცია ჰერა ოცდაერთი, ქ. თბილისი გამსახურდიას გამზ II კვ
შენიშვნა 9 ბ 2

ტელ: 032 2 14 28

ტერმინთა განმარტებები

ავტონომია: გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების უნარი, სრული პიროვნული თავისუფლება

ტრეფიკინგი: ადამიანების ფიზიკური, მორალური, სქესობრივი იძულებითი ექსპლუატაცია

განვითარებადი უნარი: ბავშვების მიერ გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების უნარი, რომელიც ხელს უწყობს მათ პიროვნულ განვითარებას

გენდერი: აღნიშნავს ქალებისა და მამაკაცების სოციალურად კონსტრუირებულ როლებს რომელიც მიენერებათ მათ სქესობრივი ნიშნის მიხედვით.

გენდერული ნიშნით ძალადობა: გაეროს გენერალური ასამბლეის 1993 წლის განმარტებით, წარმოადგენს „საზოგადოებისგან მინიჭებული გენდერული როლების გათვალისწინებით, ქალის მიმართ განხორციელებულ ქმედებას, რომელიც იწვევს ან მიზნად ისახავს გამოიწვიოს ფიზიკური, სექსუალური ან ფსიქოლოგიური დაზიანება ან ტანჯვა საზოგადოებრივ თუ პირად ცხოვრებაში.“

გენდერული იდენტობა: ადამიანის გენდერული თვითაღქმა, როდესაც ის თავს მიაკუთვნებს რომელიმე გენდერს

პრეამბულა: დოკუმენტის ოფიციალური შესავალი, სადაც აღწერილია დოკუმენტის მიზანი და არსი

დისკრიმინაცია: ქმედება, რომელიც უფლებებს ართმევს ან უზღუდავს გარკვეული ნიშნით გამოყოფილ ადამიანთა გარკვეულ კატეგორიას. ის მოიცავს პიროვნებისადმი სხვა ადამიანებისაგან განსხვავებულად ცუდ მოპყრობას მხოლოდ იმიტომ, რომ ის გარკვეულ ჯგუფს მიეკუთვნება. დისკრიმინაცია შესაძლოა განხორციელდეს გენდერის, რასის, ეროვნების, რელიგიის, სექსუალობის და სხვა ნიშნებით.

სქესი: ბიოლოგიური მახასიათებლები რომელიც განასხვავებს ქალს კაცისგან, ზოგიერთ შემთხვევაში ეს მახასიათებლები არ არის ურთიერთგამომრიცხავი და პიროვნებას ორივე გააჩნია.

სექსუალობა: ადამიანის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ცხოვრების ასპექტი, რომელიც ეხება მის სქესს, გენდერულ იდენტობას და როლს, სექსუალურ ორიენტაციას, ეროტიულობას, სიამოვნებას, ინტიმურობასა და რეპროდუქციას. სექსუალობა

გამოიხატება ფანტაზიებში, ფიქრებში, სურვილებში, რწმენებში, დამოკიდებულებებში, ღირებულებებებში, ქცევასა და ურთიერთობებში

სექსუალური უფლებები: ადამიანის უფლებების მნიშვნელოვანი ნაწილი, რომელიც აღიარებულია ეროვნულ კანონმდებლობებსა და ადამიანის საერთაშორისო უფლებათა კონვენციებში. ის მოიცავს ყველა ადამიანის დისკრიმინაციისა და ძალადობისგან თავისუფალ უფლებას:

- ჰქონდეს ხელმისაწვდომი სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვალიფიციური სერვისები;
- მოიძიოს, მიიღოს და გამოიყენოს სექსუალობასთან დაკავშირებული ინფორმაცია;
- მიიღოს სექსუალური განათლება;
- ისარგებლოს პირადი ცხოვრების დამოუკიდებლად მართვის უფლებით;
- აირჩიოს პარტნიორი;
- გადაწყვიტოს დაამყაროს სქესობრივი კავშირი თუ არა;
- ჰქონდეს შეთანხმებული სქესობრივი ურთიერთობა;
- შექმნას ოჯახი საკუთარი სურვილით;
- თავად გადაწყვიტოს როდის და რამდენი შვილი იყოლიოს;
- ისიამოვნოს სქესობრივი ცხოვრებით.

სექსუალური ძალადობა: ძალადობა, რომელიც სექსუალური ხასიათისაა

სექსუალური ორიენტაცია: ინდივიდის მდგრადი ფიზიკური, რომანტიკული, ემოციური და/ან სულიერი მიზიდულობა სხვა ადამიანის მიმართ. იგი მოიცავს ლესბოსურ, გეი, ბისექსუალურ და ჰეტეროსექსუალურ ორიენტაციას

306 პართ ჩვე

IPPF (საერთაშორისო ოჯახის დაგეგმვის ფედერაცია) არის სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის სერვისპროვაიდერი და უფლებების დამცველი. ჩვენ წარმოვადგენთ მსოფლიო ეროვნული ორგანიზაციების მოძრაობას, რომელიც არა მხოლოდ თანამშრომლობს საზოგადოებასთან და ცალკეულ პირებთან, არამედ კონკრეტულად მუშაობს საზოგადოებისა და ცალკეული პირებისათვის. ჩვენი მუშაობა მიმართულია სამყაროს ისეთი მოდელის შექმნისკენ, რომელშიც ნებისმიერ ინდივიდუუმს, მიუხედავად სქესისა, უფლება ექნება განკარგოს საკუთარი სხეული და ხშირ შემთხვევაში, აქედან გამომდინარე, საკუთარი ბედიც. სამყარო, რომელშიც ადამიანებს თავად ძალუძთ აირჩიონ, გახდნენ თუ არა მშობლები; გადანყვიტონ, რამდენი შვილი ეყოლებათ და თავად დაგეგმონ მათი შექმნის დრო; იცხოვრონ ჯანსაღი სქესობრივი ცხოვრებით, შეძლონ თავის დაცვა არასასურველი ორსულობისა და სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციებისაგან, მიიღონ სრული ინფორმაცია ადამიანის იმუნოდეფიციტური ვირუსის შესახებ და შიშის გარეშე ჩაიტარონ გამოკვლევები. სამყარო, რომელშიც სქესი თუ სექსუალობა აღარ წარმოადგენს უთანასწორობისა თუ სირცხვილის წყაროს. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ დავიცვათ ესოდენ მნიშვნელოვანი არჩევანი და უფლებები როგორც ახლანდელი, ისე მომავალი თაობებისათვის.

გამოქვეყნებულია 2009 წლის დეკემბერში ოჯახის დაგეგმვის საერთაშორისო ფედერაციის მიერ.

4 Newhams Row, ლონდონი SE1 3UZ, გაერთიანებული სამეფო

ტელ.: +44 (0)20 7939 8200; ფაქსი: +44 (0)20 7939 8300
email: info@ippf.org; web: www.ippf.org

დაბეჭდილია 75% დამუშავებული ფურცლისგან დაქლორვის გარეშე,
NAMP დაამტკიცა დამუშავებული პროდუქტი.

დეკლარაცია ქართულ ენაზე თარგმნა და დაარედაქტირა ასოციაცია ჰერა ოცდაერთმა. ასოციაცია ჰერა ოცდაერთი წარმოადგენს ოჯახის დაგეგმვის საერთაშორისო ფედერაციის ევროპული ქსელის (IPPF_EN) წევრ ორგანიზაციას და წარმომადგენლობას საქართველოში.

(c) ყველა უფლება დაცულია

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია

საცოველთაო, ურთიერთდაკავშირებული, ურთიერთდამოკიდებული და განუყოფელი სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის უფლებების ერთ-ერთ ნაწილს. ამ უფლებებში გაერთიანებულია იმ უფლებამოსილებების კომპლექსი, რომლებიც ხელს უწყობენ ყველა ადამიანის თავისუფლებას, თანასწორობას და ღირსებას..

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია შემუშავებული იქნა კომიტეტის მიერ, რომელიც შედგებოდა საერთაშორისო მასშტაბით ცნობილი ექსპერტებისაგან სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანდაცვის სფეროში. დეკლარაციას საფუძვლად უდევს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული უმთავრესი საერთაშორისო ხელშეკრულებები და სხვა დოკუმენტები. დეკლარაცია ავსებს IPPF წესდებას სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ და მიზნად ისახავს სექსუალური უფლებების ნათლად იდენტიფიცირებას და სექსუალობის ინკლუზიური ხედვის განმტკიცებას. დეკლარაცია, როგორც შეუფასებელი ინსტრუმენტი, მუშაობაში დაეხმარება ყველა იმ ორგანიზაციას, აქტივისტს, მკვლევარს, პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიმდებ პირს, რომელიც მუშაობს ადამიანის უფლებების ხელშეწყობისა და გარანტირებისათვის. ვმუშაობთ რა შეთანხმებულად, ჩვენ შეგვიძლია ისეთი სამყაროს ჩვენეული ხედვის რეალიზება, რომელშიც ყოველი ადამიანის უფლებები პატივცემული, დაცული და წინ წამოწეული იქნება.

www.hera-youth.ge

www.youth-counseling.ge